

Juhend bilansiväliste kontode esitamiseks saldoandmikes

Korrigeeritud seisuga 06.03.2023

Märkus. Viimase ülevaatuse käigus lisatud ja muudetud selgitused on värvitud kollasega.

Bilansivälised kontod (konto number algab numbriga 9) esitatakse täiendava informatsioonina. Summad sisestada nii nõuete kui kohustiste osas alati deebetisse (positiivse summana). Kontorühmad 921, 922, 923 põhivarade kohta kajastatakse sarnaselt põhivara bilansis kajastamisele (soetusmaksumus deebetis ning kogunenud kulum deebetis miinusega). Saldoandmike infosüsteemis ei liideta neid summasid KOKKU summadele. Andmeid ei tohi kajastada miinusmärgiga (välja arvatud põhivara kulum kontorühmades 921, 922, 923, kui see on esitatud deebetsaldo lahtis).

Bilansivälised kontod esitatakse juhul, kui aastaaruandes on nõutav kajastada teatud lisaandmeid, mida bilansi- ja tulemiaruaande kontodel ei saa või ei ole tehniliselt mugav esitada. Sealhulgas võib andmete ühikuks olla mitterahaline ühik. Näiteks esitatakse bilansivälistel kontodel töötajate keskmine arv aruandeperioodil, mille ühikuks on töötajate keskmine arv taandatuna täistööajale, mitte aga eurod ja sendid.

Bilansivälised kontod on lubatud esitada ainult kord aastas aasta lõpu seisuga (IV kvartali või detsembrikuu saldoandmikes), v.a kontod 913100 ja 913110, mis tuleb KOVidel ja nende sõltuvatel üksustel esitada iga kvartali lõpu seisuga.

Seosed bilansikontodega

- 1) Kui üksus kajastab kontorühmas 500 töötasu, peab üldjuhul olema kajastatud kontorühmas 900 töötajate keskmine arv.
- 2) Kui üksus kajastab kontorühmas 258 pikaajaliste laenukohustiste saldot, peab see olema jaotatud kontorühmas 910 järelejäänud tähtaja järgi.
- 3) Kui üksus kajastab bilansis (kontorühmad 2081 ja 2581) laenukohustisi, mille tagatisena on panditud käibevara, esitatakse andmed panditud varade kohta kontrol 911050. Kui tagatiseks on panditud põhivara, avaldatakse info panditud põhivarade bilansilise väärtuse kohta kontorühmas 923 (panditud põhivarade soetusmaksumus ja kogunenud kulum).
- 4) Kui üksus kajastab kontogrupis 2082 või 2582 (kapitalirendikohustised) saldosisid, tuleb esitada kapitalirenditingimustel renditud põhivara soetusmaksumus ja kogunenud kulum kontorühmas 921.
- 5) Kui üksus kajastab üüri- ja renditulu kontodel 322500-322510 ja/või 323300-323330, kajastatakse rendile antud põhivara kontorühmas 922. Tuleb kaaluda vajadust kajastada ka katkestamatutest rendilepingutest tulenevaid nõudeid kontrol 912030.
- 6) Kui üksus kajastab rendikulu kontodel 551108, 551138, 551280 551308, 551318, 551328, 551480, 551580, 551680, 552380. Tuleb kaaluda vajadust kajastada mittekatestatavatest rendilepingutest tulenevaid kohustusi kontrol 911030.

Seosed aastaaruandes esitatud bilansivälise informatsiooniga

- 1) Kui aastaaruandes esitatakse informatsiooni bilansis kajastamata tingimuslike kohustiste kohta, tuleb need saldoandmikus esitada kontorühmas 911.
- 2) Kui aastaaruandes esitatakse informatsiooni tingimuslike nõuete kohta, tuleb need saldoandmikus esitada kontorühmas 912.
- 3) Kui aastaaruandes esitatakse informatsiooni katkestamatutest kasutusrendilepingutest tulenevate kohustuste kohta (üksus on rentnik, aastaaruandes kajastatakse bilansiväliselt mittekatestatavatelt lepingutelt arvestatud tulevaste perioodide rendikulud), täidetakse saldoandmikus konto 911030.
- 4) Kui aastaaruandes esitatakse informatsiooni katkestamatutest kasutusrendilepingutest tulenevate nõuete kohta (üksus on rendileandja, aastaaruandes kajastatakse bilansiväliselt mittekatestatavatest lepingutest tulenevad tulevaste perioodide renditulud), siis täidetakse saldoandmikus konto 912030 rendinõuete kohta ja kontorühm 922 rendile antud varade kohta.

Kontoklass 90 Töötajate arv

Kajastatakse tegelik töötajate keskmine arv aruandeaastal tegevusala (TT) koodide kaupa (taandatuna täistööajale, 2 kohaga peale koma).

Kontode valikul tuleb jälgida, et need oleksid vastavuses palgakulude kontorühmaga 500.

Näiteks, töötajate keskmine arv, kelle palgakulu konteeritakse gruppi 50014 (keskastme spetsialistid), kajastatakse kontol 900110 (keskastme spetsialistid). Andmete korrektne esitamine peab võimaldama arvutada iga töötajate grupi keskmist palka aruandeaastal.

Andmete esitamise õigsust peab iga esitaja kontrollima saldoandmike infosüsteemis olevast Töötajate ja tööjõukulude aruandest (sisestuskeskkonnas, kaitstud paroolidega, aruanne moodustatakse ainult aasta lõpu seisuga sisestatud saldoandmike kohta). Kontrollida tuleb, kas iga aruande rea keskmine kuutöötasu on hinnanguliselt õige. Selleks tuleb aruandes esitatud töötasu kokku jagada töötajate keskmise arvuga ja 12-ga.

Andmed töötajate keskmise arvu kohta kokku peavad vastama aastaaruandes esitatud andmetele. Aastaaruandes esitatakse lisaks nõukogu ja/või juhtkonna (sh volikogu) liikmete arv. Töötajate keskmise arvu hulka ei arvata neid nõukogu ja/või juhtkonna (sh volikogu) liikmeid, kes ei käi üksuses tööl osalise või täieliku tööajaga (vaid osalevad nõukogu ja/või juhtkonna (sh volikogu) koosolekutel vastavalt kokkukutsumisele) ning saavad nõukogu liikme või juhtkonna liikme (sh volikogu liikme) tasu. Sel juhul kajastatakse nende arv aastaaruandes, kuid saldoandmikes nende keskmist arvu ei esitata, kuna keskmise arvu arvutamiseks puuduvad usaldusväärsed andmed. Töötajate keskmise arvu hulka ei arvutata ka lapsehoolduspuhkusel viibijaid ja teisi töötajaid, kelle töösuhe on peatatud kauemaks kui 6 kuuks.

Töötajate keskmist arvu taandatuna täistööajale arvestatakse samade valemite järgi, nagu on nõutud Statistikaameti igakuises aruandevormis Palk (aruande rida 09). Kui üksus täidab vastavaid aruandeid igakuiselt Statistikaametile, peaks töötajate keskmine arv saldoandmikus kokku olema võrdne Statistikaametile esitatud 12 kuu aruannetes esitatud summa / 12.

Töötajate keskmise arvu leidmiseks arvutatakse iga töötajate grupi summaarne kalendaarne ajafond päevades ja jagatakse see kalendriaasta pikkusega päevades (365 või 366).

Töötajate grupp leitakse järgmiselt: kui üksusel on mitmeid tegevusalasid, arvestatakse töötajad eelnevalt tegevusalade kaupa; iga tegevusala töötajad jaotatakse seejärel palgakulude gruppide kaupa (näit juhul, tippspetsialistid jne).

Kalendaarse ajafondi leidmisel summeeritakse iga töötaja kõik tööpäevad, puhkepäevad ja töölt puudumise päevad (puhkusepäevad, haiguspäevad jne). Osalise tööajaga töötajad arvestatakse proportsionaalselt töötatud ajaga (näiteks töötaja, kes töötab poole koormusega (20-tunnise töönädalaga), tööpäevade arv korrutatakse koefitsiendiga 0,5).

Näide.

Üksuses töötas aasta jooksul 9 tippspetsialisti tegevusalal TT 04350. Neist 8 olid tööle vormistatud täistööajaga ja 1 osalise tööajaga 0,75 koormusega (6-tunnise tööpäevaga). Neist 5 täistööajaga töötajat ja osalise tööajaga töötaja kalendaarne ajafond kestis terve aasta jooksul. Kalendriaastal võeti tööle 1 töötaja ja lahkus 1 töötaja, 1 töötaja läks lapsehoolduspuhkusele.

Kalendaarne ajafond oli:

5 täiskohaga töötajat – 365 päeva (kogu kalendriaasta) * 5 = 1825

1 töötaja – 131 päeva (lahkus töölt 12. maist, seega 31+28+31+30+11 = 131)

1 töötaja – 66 päeva (tuli tööle 27. oktoobril, seega 5+30+31 = 66)

1 töötaja – 348 päeva (läks lapsehoolduspuhkusele 15. detsembrist, seega 365-17 = 348)

1 töötaja – 273,75 päeva (osalise tööajaga töötaja, seega 365 * 0,75 = 273,75)

Kokku 2643,75 päeva

Tippspetsialistide keskmine arv aastas $2643,75/365 = 7,24$

Saldoandmikku sisestatakse rida:

Konto	TP	TT	A	RV	Deebet	Kreedit
900220		04350			7,24	

Kontogrupp 9020 Endised ja praegused töötajad, kellele arvestati pensionieraldisi

Kontosid kasutavad alates 31.12.2014 riigiasutused. Kajastatakse praeguste ja endiste töötajate arv, kellele on arvestatud jooksva aastal pensionieraldisi.

Kontorühm 910 Võetud pikaajaliste laenukohustiste jaotus järelejäänud tähtaja järgi

Kajastatakse pikaajaliste võlakohustuste (kontorühm 258) jaotus järelejäänud tähtaja järgi. Bilansikontodel näidatakse laenude liikumist aasta jooksul (saadud, tagasi makstud jne), kuid laenugrupi saldod aasta lõpuks ei jaotata järelejäänud tähtaja järgi. Aastaaruandes on aga vaja vastavalt andmed esitada. Seetõttu esitatakse laenusaldo jaotus järelejäänud tähtaja järgi bilansivälistel kontodel.

Kontorühmas 910 esitatakse andmed, kui üksusel on saldo kontorühmas 258 kokku (kui erinevate rahavoogude (RV) koodidega saldode summa kontorühmas 258 on null, siis ei kajastata kontorühmas 910 midagi).

Kontorühma 910 kontod 910000-910060 on vastavuses kontorühma 258 kontogruppide saldodega (eraldi võlakirjad, laenud, kapitalirent, faktooringkohustused, teenuste kontsessioonikokkulepetest tulenevad kohustused).

Kontodel kajastatakse pikaajaliste võlakohustiste koondsumma aasta lõpu seisuga TP koodide kaupa jaotatuna võlakohustuste tagasimaksetähtaja saabumise järgi, mis näidatakse rahavoo koodiga.

RV koodidena kasutatakse ainult numbriga 9 algavaid koodi (koodi 92 kuni 96, mida samal ajal ei kasutata kunagi bilansikontodel!)

Andmete esitamise õigsust tuleb igal üksusel kontrollida saldoandmike infosüsteemi aruandest Laenukohustused järelejäänud tähtaja järgi (aruanne on nähtav ainult aasta lõpu seisuga). Aruandel on kontrollrida (viimane rida), mis ilmub nähtavale, kui bilansis kajastatud pikaajaliste laenukohustuste ja bilansiväliselt kontorühmas 910 jaotatud summade vahel on vahe. Aruannet tuleb kontrollida ka visuaalselt (kas igal aastal on tagasimakse summad, või on rahavoo koodi eksliku sisestamise tõttu näiteks ühel aasta summa puudu või liiga väike võrreldes teiste aastatega jne). Aruanne peab vastama aastaaruandes esitatud vastavatele andmetele.

Näide.

Üksusel on aasta lõpul kapitalirendikohustise pikaajaline osa, mille kohta on saldoandmikus esitatud järgmised read:

Konto	TP	TT	A	RV	Deebet	Kreedit
258200	800402			00		200 000
258200	800402			43		-50 000

(algsaldo ja üleviimine lühiajaliste kapitalirendikohustuste gruppi)

Bilansikonto 258200 koondsaldod on 150 000. See kuulub tasumisele 3 aasta jooksul alates ülejäägist aastast (järgmise aasta tagasimakse on kajastatud lühiajaliste laenukohustuste grupis kontol 208200) võrdsetes osades.

Kontorühmas 910 esitatakse seisuga 31.12.20xx järgmised andmed:

Konto	TP	TT	A	RV	Deebet	Kreedit
910020	800402			92	50 000	
910020	800402			93	50 000	
910020	800402			94	50 000	

Kapitalirendikohustiste korral tuleb lisaks esitada andmed kontorühmas 921 (vt käesolev juhend).

Kohalikud omavalitsused ja nende valitseva mõju all olevad üksused kajastavad lisaks kontol 910090 bilansiliste laenukohustuste (kontorühmadest 208 ja 258 kokku) saldo osa, mis väljendab laenukohustusi, mis on võetud välismaise sihtfinantseerimise ja kaasfinantseerimise

sildfinantseerimiseks ja mis makstakse pangale tagasi, kui sihtfinantseerimine ja kaasfinantseerimine laekuvad. Vastavate laenude saldode võrra on kohalikel omavalitsustel lubatud ületada kehtestatud laenukohustuste piirmäära (vt KOFS §34 lg 5). Sihtfinantseerimise ja kaasfinantseerimise nõuded peavad olema ühtlasi kajastatud bilansikontodel kontorühmas 1035 (konto 910090 saldo peab olema väiksem või võrdne kontode 103550-103557 saldodega). Samuti kajastatakse sellel kontol võlakohustusi KOFS § 59 lõike (7³) alusel: netovõlakoorumus võib ületada ülemmäära perioodil 2011. aasta 1. jaanuarist kuni 2015. aasta 31. detsembrini nõukogu direktiivi 91/271/EMÜ asulareovee puhastamise kohta (EÜT L 135, 30.5.1991, lk 40–52) ja nõukogu direktiivi 98/83/EÜ olmevee kvaliteedi kohta (EÜT L 330, 5.12.1998, lk 32–54) nõuete täitmiseks elluviidavate projektide omaosaluse katmiseks võetud võlakohustuste kogusumma võrra, juhul kui nendeks projektideks annab laenu keskkonnatasude seaduse § 56 lõikes 1 nimetatud isik omavahendite arvelt valitsussektori võlakoorumust suurendamata.

Kontorühm 911 Bilansivälised kohustised

Kajastatakse tingimuslikud ja potentsiaalsed kohustisi, mida ei ole kajastatud bilansis: pandid, tagatised, garantiikohustused, mittekatkestatavad rendikohustused, hankelepingud, võimalikest kohtuprotsessidest tuleneda võivad kahjud, mille katteks pole bilansis eraldi moodustatud (hinnang kohtuprotsessil kulutusi kanda on alla 50% või pole summa usaldusväärselt määratav) jne.

Esitada tuleb kõik summad, mida aastaaruandes kajastatakse laenutagatistena, mittekatkestatavate kasutusrendikohustustena ning muude tingimuslike ja potentsiaalsete kohustustena. Üksus peab kontrollima, et kõik aastaaruandes avaldatud bilansivälised kohustised oleksid ka saldoandmikus bilansivälistel kontodel kajastatud.

Konto 911000 Antud garantiid

Kajastatakse garantiilepingutega võetud garantiikohustused. Kontole lisatakse TP ja RV koodid. TP koodiga näidatakse:

- 1) avaliku sektori üksuse kood, kui tagatakse teise avaliku sektori üksuse bilansis kajastatud kohustust;
- 2) ülejäänud juhtudel garantii saaja kood.

RV koodiga näidatakse kohustuse tähtaeg. Kontol tuleb esitada kõik väljastatud garantiid ja muud sisuliselt garantiina mõistetavad rahalised tagatised (välja arvatud pandid saadud laenude tagatiseks), mida kajastatakse aastaaruandes.

Näide.

Üksus on andnud SEB pangale garantii tütarettevõtjale (TP 012401) antud laenule, laenu jääk seisuga 31.12.2014 on 300 000, laenu tagasimakseid tehakse igal aastal 100 000 ning laenuleping lõpeb aastal 2017.

Saldoandmikus kajastatakse seisuga 31.12.2014 garantiikohustus laenukohustuse järelejäänud perioodi järgi:

Konto	TP	TT	A	RV	Deebet	Kreedit
911000	012401			91	100 000	
911000	012401			92	100 000	
911000	012401			93	100 000	

Haridus- ja Teadusministeerium kajastab sellel kontol pankade poolt väljastatud õppelaenude jäägi pankadest saadud vastavate andmete alusel (jaotatuna hinnanguliste tagasimaksetähtaegade järgi). Kredex ja Maaelu Arendamise SA kajastavad sellel kontol pankadele antud tagatise, mille arvel on pangad väljastanud laene.

Konto 911010 Toetuste andmise kohustused

Kontrol kajastavad toetuste andjad ja vahendajad (näiteks Euroopa Liidu toetusfondide rakendustüksused) toetuste saajatega sõlmitud lepinguid ja toetuste väljaandmise otsuseid, mida ei ole aasta lõpu seisuga veel välja makstud või bilansis kohustusena kajastatud. Kui toetus on osaliselt välja makstud või kohustusena bilansis arvele võetud, kajastatakse bilansiväliselt aasta lõpuks veel välja maksmata ja/või kohustusena veel arvele võtmata osa.

Tehingupartnerina näidatakse toetuse saaja, allika koodiga näidatakse toetuse fond, sh A 21, 33, 39 ja 81, kui vahendatakse välismaist sihtfinantseerimist ja A 60, kui antakse või vahendatakse kodumaiseid toetusi (sh välisabi sihtfinantseerimise kaasfinantseerimist).

Kui üksus on sõlminud lepinguid kaasfinantseerimise andmiseks (lisaks välisabile EL fondidest), siis kajastatakse nimetatud bilansiväliseid kohustusi allika koodiga 60. Vahendatavate toetuste korral näidatakse kontrol 912010 ühtlasi nõuded toetuse andja vastu.

Kui üksus kajastab aastaaruandes vastavaid tingimuslikke kohustusi, peavad saldoandmiku andmed vastama aastaaruandes esitatud andmetele.

Konto 911020 Muud sõlmitud hankelepingud

Kajastatakse ehitus- ja rekonstrueerimistöode, samuti muud põhivara soetamiseks sõlmitud olulised lepingud, mida ei ole bilansis arvele võetud (st kaup ei ole veel saabunud, töid pole veel teostatud ja/või ettemakseid pole veel tehtud), mille kohta ka aastaaruandes avaldatakse vastav informatsioon. Kui lepingu kohaselt on osa töid või saadud varasid bilansis juba arvele võetud või tehtud osaline ettemakse, siis kajastatakse antud kontrol summa, mis on aasta lõpu seisuga veel bilansis kajastamata. Kui ehitustöödele lisatud käibemaksu saab arvata sisendkäibemaksuks, kajastatakse kohustus ilma käibemaksuta ja vastupidi.

Kui üksus on sõlminud lepingu sihtfinantseerimise, sh välismaise sihtfinantseerimise ja välismaise sihtfinantseerimise kaasfinantseerimise saamiseks ning üksus on ise abi saaja, kes vastavas lepingus on ühtlasi võtnud kohustuse nn omafinantseerijana, siis kajastatakse antud kontrol võetud bilansiväline kohustus ehitaja (tarnija) ees (täissummas, st nii saadava sihtfinantseerimise, kaasfinantseerimise kui ka omafinantseerimise osa) ning kontrol 912010 kajastatakse samal ajal saadaolev sihtfinantseerimise ja kaasfinantseerimise bilansiväline nõue, sh väliabi osa allika koodiga 21, 33, 39, 81 ja kaasfinantseerimise osa (kui riik või riigi sihtasutus või ka muu avaliku sektori üksus on kaasfinantseerija kodumaise rahaga) allika koodiga 60.

Konto saldo peab võrduma aastaaruandes kajastatud vastavate tingimuslike kohustuste saldoga.

TP koodiga näidatakse hankija kood, RV koodiga näidatakse hinnanguline soetuse periood vastavalt lepingus kokku lepitud graafikule.

Näide 1.

Üksus sõlmis hankelingu hoone rekonstrueerimiseks kogusummas 500 000 eurot . Aasta lõpu seisuga on ehitaja teinud ehitustöid summas 300 000 eurot ning 200 000 euro eest on veel töid teostamata. Ehitus on planeeritud lõpetada järgmisel aastal. Üksus kajastab:

Konto	TP	TT	A	RV	Deebet	Kreedit
911020	800599			91	200 000	

Näide 2.

Üksus sõlmis lepingu vahendajaga (EIS) EL abi saamiseks, kus võttis kohustuse finantseerida ise antud projektist 25 %. Ehituse kogumaksumus oli 400 000 sellest välismaine sihtfinantseerimine 200 000 , EAS kaasfinantseerimine 100 000 ja üksuse omafinantseerimine 100 000

Aasta lõpuks on omafinantseeringust juba kajastatud põhivara soetusena 60 000 ja 40 000 veel kajastamata. Välismaisest sihtfinantseerimisest oli kajastatud 120 000 ja kajastamata 80 000 Kaasfinantseerimisest oli kajastatud 60 000 ja kajastamata oli 40 000

Töid teostab Soome ehitusfirma ja ehitus lõpetatakse järgmisel aastal. Üksus kajastab saldoandmikus:

Konto	TP	TT	A	RV	Deebet	Kreedit
911020	900520			91	160 000	
912010	012309		21		80 000	
912010	012301		60		40 000	

Konto 911030 Võetud rendikohustused

Rentnikud kajastavad mittekatkestatavate või teatud etteteatamistähtajaga katkestatavate või teatud leppetrahvide maksmisega katkestatavate kasutusrendilepingute kohaselt tasumisele kuuluvad kohustused bilansipäeva seisuga, millest ei ole võimalik hoiduda. Sellega antakse aruande lugejale informatsiooni selle kohta, milliseid bilansis kajastamata vältimatuid kohustusi on üksus seoses kasutusrendilepingutega võtnud.

Kui üksusel on rendilepinguid, mida saab katkestada trahve maksmata teatud etteteatamistähtajaga, kajastatakse kohustusi etteteatamistähtaja pikkuse perioodi rentide summas.

Kui lepingute katkestamise korral kaasnevad olulised trahvid, siis kajastatakse lisaks vastavad trahvisummad, kui need on lepingu katkestamise korral maksmisele kuuluvate rendisummadega koos kokku väiksemad, kui rendisummad kuni renditähaja lõpuni. Vastasel korral kajastatakse kasutusrendisummad kuni tähtaja lõpuni. Seega valitakse kahest summast väiksem, eeldades, et rentnik teeb majanduslikult otstarbekama otsuse (ei katkesta lepingut, kui sel juhul ta maksab rendiperioodi lõpuni väiksema summa kui lepingut katkestades). Kui lepingud ei ole katkestatavad (või on rendilevõtja poolt katkestatavad üksnes siis, kui rendileandja rikub lepingut), siis kajastatakse antud kontol kogu järelejäänud perioodi rendikulude summa.

Kui üksus ei ole käibemaksukohustuslane, siis kajastatakse kontol 911030 summad koos käibemaksuga; kui on käibemaksukohustuslane, siis kontol 911030 summad ilma käibemaksuta.

TP koodiga näidatakse rendile andja ja RV koodiga mittekatestatavate rendikulude periood.

Kajastatavad summad peavad olema võrdsed aastaaruandes avalikustatud vältimatute kasutusrendikohustustega.

Näide 1.

Üksus kajastab kasutusrendina rendilepingut auto rentimiseks 3 aastaks, aruandeperioodi lõpul on möödunud 1 aasta ja 2 aastat on veel jäänud rendiperioodi lõpuni. Lepingu katkestamise korral oleks leppetrahv suurem, kui järelejäänud rendimaksete summa. Kummalgi aastal maksmisele kuuluv rendimaksete summa on 6000 eurot. Üksus kajastab aasta lõpu saldoandmikus:

Konto	TP	TT	A	RV	Deebet	Kreedit
911030	800499			91	6 000	
911030	800499			92	6 000	

Näide 2.

Üksusel on ruumide kasutusrendileping, mille periood kestab aruandeaasta lõpu seisuga veel 15 aastat. Leping on katkestatav 3-kuulise etteteatamistähtajaga, leppetrahvi ei kaasne. 1 kuu rendikulu on 500 eurot. Üksus kajastab aasta lõpu saldoandmikus:

Konto	TP	TT	A	RV	Deebet	Kreedit
911030	800599			91	1 500	

Näide 3.

Üksusel on ruumide kasutusrendileping, mille periood on 20 aastat. Lepingus on ette nähtud, et katkestamisel enne 11 aasta möödumist tuleb maksta leppetrahvi summas, mis võrdub 11 aastase perioodi rendimaksete seni tasumata summaga. Peale 11 aasta möödumist on leping katkestatav 6-kuulise etteteatamistähtajaga. Igaaastane rendi summa 10 000 eurot.

Aruandeperioodi lõpuks on üksus rentinud ruume 6 aastat. Seega aasta lõpu seisuga on võetud kohustus (leppetrahv, mida tuleb kindlasti tasuda, kui leping katkestatakse) võrdne veel 5 aasta rendimaksete summaga.

Üksus kajastab aasta lõpu saldoandmikus:

Konto	TP	TT	A	RV	Deebet	Kreedit
911030	800599			91	10 000	
911030	800599			92	10 000	
911030	800599			93	10 000	
911030	800599			94	10 000	
911030	800599			95	10 000	

Konto 911040 Panditud põhivara

~~Kui üksus on teatud kohustuste katteks pantinud põhivara, siis näidatakse antud kontol hüpoteegi summa. Informatsiooni panditud varade soetusmaksumuse ja kogunenud kulum kohta kajastatakse samaaegselt kontorühmas 923. RV koodiga kajastatakse kohustuse lõpptähtaeg (koodid 91 kuni 96). TP koodiga näidatakse laenu andja.~~

~~Üksus kajastab informatsiooni kontol 911040 vastavuses aastaaruandes esitatud informatsiooniga hüpoteekide kohta.~~

Näide.

Üksus on laenu katteks pantinud hoone, hüpoteegi summa on 30 000 000.- Hüpoteegiga koormatud kinnistu soetusmaksumus bilansis on 80 000 000.- ja aasta lõpuks kogunenud kulum on 12 000 000.- Laenu lõpptähtaeg saabub 10 aasta pärast. Üksus kajastab aasta lõpu saldoandmikus:

Konto	TP	TT	A	RV	Deebet	Kreedit	Märkus
911040	800401			96	30 000 000.00		
923000	800401				80 000 000		Saldo deebetis positiivse saldona, ei ole lubatud kajastada kreditis ega miinusega
923010	800401				-12 000 000		Saldo deebetis negatiivse saldona, muud variandid ei ole lubatud

Konto 911050 Panditud käibevara

Kui üksus on teatud kohustuste katteks pantinud käibevara (nn kommerts pant, laenu tagatisena raha jäägist, ostjate vastu esitatud nõuetest ning muudest käibevaradest tulenevad pangale antud õigused), siis näidatakse panditud käibevara (vastava pangale antud õiguse) kogusumma, RV koodiga kajastatakse kohustuse lõppemise tähtaeg (koodid 91 kuni 96). TP koodiga näidatakse, kelle kasuks pant on seatud (laenu andja).

Üksus kajastab informatsiooni kontol 911050 vastavuses aastaaruandes esitatud informatsiooniga vastavate antud tagatiste kohta, kui nende katteks on üksuse käibevara.

Konto 911080 Kohtuasjadega seotud kohustused

Uus konto alates 31.12.2015, varem kajastati kohtuasjadega seotud kohustused üldisel kontol 911090. Siin kajastatakse summad, mis aastaaruandes avalikustatakse võimalike kohtuprotsessidega seotud kulutustena (hagi summa ja kohtukulud), kui nende katteks ei ole bilansis eraldist moodustatud.

Näide.

Üksuse vastu on esitatud kohtusse hagi ja temalt nõutakse kahjude hüvitamiseks 100 000 eurot. Lisaks kuuluksid korvamisele hinnangulised hagi esitaja kohtukulud, mida üksus ei oska usaldusväärselt hinnata. Üksus hindab, et tema võimalus kaotajaks jääda on alla 50% ja seetõttu ta pole bilansis eraldist moodustanud. Üksus hindab, et varaseim kohtuprotsessi lõpptähtaeg saabub 2 aasta pärast. TP koodiga kajastatakse hagi esitaja.

Üksus kajastab saldoandmikus:

Konto	TP	TT	A	RV	Deebet	Kreedit
911080	800599			92	100 000	

Konto 911090 Muud võetud kohustused

Kajastatakse muid tingimuslikke kohustusi, mis eelmiste kontode nimetuste alla ei mahu. Bilansis kajastatakse tingimuslikke kohustusi, mille realiseerumise tõenäosus on hinnanguliselt üle 50 %, juhul, kui nende suurus on usaldusväärselt hinnatav. Bilansiväliselt kajastatakse kohustusi, mille realiseerumise tõenäosus on alla 50 % ja kohustusi, mille suurus ei ole usaldusväärselt hinnatav. Kui aastaaruandes ei avalikustata kohustuste kohta arvnäitajaid, siis ei kajastata neid ka saldoandmikes. Kui aastaaruandes avalikustatakse näiteks maksimaalselt võimalik või hinnanguline kohustus, siis kajastatakse see ka saldoandmikus.

Kontorühm 912 Bilansivälised nõuded

Kajastatakse bilansivälised nõuded: pandid, tagatised, garantiinõuded, mittekatkestatavatest kasutusrendilepingutest tulenevad nõuded, muud potentsiaalsed ja tingimuslikud nõuded.

Bilansis kajastatakse nõudeid, mille realiseerumise tõenäosuseks loetakse 100 %. Bilansiväliselt saab kajastada nõudeid, kui nende realiseerumise tõenäosus on üle 50 % ja nende suurust on võimalik usaldusväärselt hinnata. Sel põhjusel ei saa näiteks kajastada bilansiväliselt lootusetuteks või ebatõenäoliselt laekuvaks hinnatud nõudeid (hinnang laekumise tõenäosuse kohta on nullilähedane). Üksus peab kontrollima, et kõik aastaaruandes avaldatud bilansivälised nõuded oleksid ka saldoandmikus kajastatud (välja arvatud juhul, kui üksus on otsustanud kajastada bilansiväliselt nõudeid, mis ei vasta antud definitsioonile).

Konto 912000 Maavarad

Keskkonnaministeerium kajastab maavarade jäägi vastavalt hinnangulisele koguselisele jäägile, mis arvestatakse rahaliseks jäägiks maavarade kasutuselevõtmiseks ühiku kohta kehtestatud riigile makstavate tasudega korrumismisel. Siin kajastatakse ka Keskkonnaministeeriumi valitsemisala loodushoiualadel asuvad metsad, mida ei ole bilansis arvele võetud (metsa keskmise m2 hinna alusel Riigimetsa Majandamise Keskuses aasta lõpu seisuga).

Konto 912010 Toetuste saamise nõuded

Toetuste vahendajad (näiteks EL toetuste rakendusüksused), kes kajastavad võetud bilansiväliseid kohustusi kontol 911010, kajastavad siin bilansiväliseid nõudeid toetuste saamiseks võetud bilansiväliste kohustustega võrdsetes summas (välja arvatud juhul, kui lisandub kaasfinantseerimise kohustus oma vahenditest).

Toetuste saajad (abi saajad) kajastavad sellel kontol sõlmitud lepingute alusel sihtfinantseerimise ja kaasfinantseerimise nõudeid, mis ei ole bilansipäevaks laekunud või bilansis nõudena arvele võetud.

TP koodina näidatakse toetuse andja või vahendaja (sama TP kood, mida kasutatakse hiljem bilansis). Välismaise sihtfinantseerimise osa kajastatakse allika koodiga 21-39,81 (olenevalt välismaise sihtfinantseerimise fondist). Kodumaise kaasfinantseerimise osa kajastatakse allika koodiga 60.

Toetuse saajad kajastavad ühtlasi lepinguga võetud kohustused tarnija ees kontol 911020 tarnija TP koodiga. Kontol 912010 kajastatud nõude ja kontol 911020 kajastatud kohustuse vahe väljendab omafinantseerimise osa, mida ei ole saanud bilansipäeval veel bilansis kajastata (tööd on selles osas tegemata) (vt näide 2 konto 911020 kajastamise kohta).

Konto 912030 Nõuded rendile antud varadelt

Kajastatakse mittekatkestatavate kasutusrendilepingute kohased nõuded rentnike TP koodide kaupa jaotatuna RV koodidega tulevastele perioodidele (RV 91-96). Kajastamispõhimõtted on identsed rentnike poolt võetud kasutusrendikohustuste kajastamisele (vt käesolev juhend, konto 911030).

Kui üksusel on tähtajatuid kasutusrendilepinguid, mida saab trahvideta katkestada teatud etteteatamistähtajaga, siis niisuguseid nõudeid kajastatakse etteteatamistähtaja pikkuse perioodi renditulude summas.

Kui on tegemist tähtajaliste kasutusrendilepingutega, mille katkestamise korral kaasnevad trahvid, siis kajastatakse nõuded, mis arvestatakse lepingutingimuste põhjal, kusjuures erinevate võimalike stsenaariumite korral valitakse see, mille korral rendilevõtja poolt makstav tasu on väiksem (lähtutakse eeldusest, et rendilevõtja teeb otsuse lähtudes majanduslikult kasulikumast stsenaariumist).

Kui üksus kajastab nõudeid kontorühmas 912, peab esitama informatsiooni ka kontorühmas 922 rendile antud põhivarade soetusmaksumuse ja kogunenud kulumi kohta.

Andmed peavad vastama aastaaruandes kajastatud andmetele kasutusrendilepingutest tulenevate nõuete kohta.

Konto 912040 Saadud garantiid

Kui üksus on nõuete katteks saanud teiselt üksuselt garantii, kajastatakse see täismahus, kui aasta lõpu seisuga on garantii jõus. TP koodiga näidatakse garantii andja ja RV koodiga näidatakse garantii järelejäanud tähtaeg.

Konto 912080 Kohtuasjadega seotud nõuded

Uus konto alates 31.12.2015, varem kajastati kohtuasjadega seotud nõuded üldisel kontrol 912090. Selle kontrol näidatakse potentsiaalsed nõuded kohtuprotsesside suhtes, mille võitmise tõenäosuseks hinnatakse üle 50 %.

Konto 912090 Muud bilansivälised nõuded

Muud tingimuslikud ja potentsiaalsed nõuded realiseerumise tõenäosusega üle 50 %, mida ei kajastata bilansis varana.

Kontorühm 9130 Tähtajaks tasumata kohustused

Kui üksus kajastab bilansis kohustusi, mida ta ei ole tähtajaks tasunud, siis esitatakse need eraldi antud kontorühma kontodel. Näiteks kui KOV kajastab kohatasude kohustusi teise KOV-de ees, kuid ei ole neid tähtaegselt tasunud, siis kajastab ta tähtajaks tasumata kohustused kontrol 913010.

Kontorühm 9131 Kasutusrent

Kontrol 913100 kajastavad kohalikud omavalitsused ja nende sõltuvad üksused KOFS §34 lõige 7 alusel netovõlakoormusele lisatavaid kasutusrendikohustusi üle ühe-aastase perioodiga mittekatkestatavatest kasutusrendilepingutest. TP koodina näidatakse rendileandja TP koodi. Konto 913100 kajastatav kohustus kattub üldjuhul kontrol 911030 kajastatavate kohustustega. Võrreldes kontrol 911030 kajastatavate kohustustega ei pea siin kajastama kuni ühe aastase tähtajaga rendilepingutest tekkivaid kohustusi ega rendikohustusi, mis võeti lepingute sõlmimisel enne 2012. aastat. Konto tuleb esitada iga kvartali lõpu seisuga.

Kontrol 913110 kajastavad kohalikud omavalitsused ja nende sõltuvad üksused KOFS §34 lõige 8 alusel põhitegevuse tulemile lisatavat aruandeperioodi rendimaksete kulu (konto saldo lahutatakse põhitegevuse kuludest netovõlakoormuse ülemmäära arvestamisel), mis tuleneb kontrol 913100 kajastatavate kohustustega seonduvatest lepingutest. TP koodina näidatakse rendileandja TP koodi, kellega seonduvast lepingust kulu on tekkinud. Konto tuleb esitada iga kvartali lõpu seisuga.

Kontorühm 921 Kapitalirendi tingimustel rendile võetud varad

Üksus, kes kajastab aasta lõpu seisuga kapitalirendikohustusi, kajastab antud kontorühmas kapitalirendile võetud varade soetusmaksumust ja aasta lõpuks kogunud kulumit. Andmed peavad vastama aastaaruandes kajastatud andmetele kapitalirenditingimustel renditud varade soetusmaksumuse ja jääkväärtuse kohta.

TP koodiga näidatakse rendileandja.

Näide.

Üksusel on kehtiv kapitalirendileping, mis lõpeb järgmisel aastal. Aasta lõpu seisuga on saldo kontrol 208200. Kuna kapitalirendileping pole veel lõppenud, kajastab üksus kontorühmas 921 vastava vara (auto) soetusmaksumuse (kajastatud bilansis konto 155405 koosseisus) ja kogunenud kulumi (kajastatud bilansis konto 155415 koosseisus) aasta lõpu seisuga:

Konto	TP	TT	A	RV	Deebet	Kreedit
921405	800499				40 000	
921415	800499				-32 000	

Kontorühm 922 Kasutusrendile antud varad

Vastavalt RTJ-le 9 avalikustavad rendileandjad kasutusrendile antud varade soetusmaksumuse ja bilansilise jääkväärtuse. Seetõttu kajastatakse kontorühmas 922 kasutusrendile antud varade soetusmaksumus ja kogunenud kulum aasta lõpu seisuga rentnike TP koodide kaupa. Üksused, kellel on lisaks tasuta kasutusse antud varasid, mis kajastatakse samaaegselt nende bilansis (kuna varad on antud teisele poolele tasuta kasutusse perioodiks, mis on vähem kui $\frac{3}{4}$ nende hinnangulisest elueast), kajastavad antud kontorühmas ka nende varade soetusmaksumuse ja kogunenud kulumi.

Näide.

Üksusel on kasutusrendileping, mille kohaselt on osa hoone kasulikust pinnast välja renditud 2 rentnikule, kellest 1 kuulub avalikku sektorisse (30% hoone kasulikust pinnast, kajastatud bilansis materiaalse põhivara grupis) ja teine mitte (10% hoone kasulikust pinnast, kajastatud bilansis kinnisvarainvesteeringuna). Hoone soetusmaksumus on 1 000 000.- ja kogunenud kulum aasta lõpuks on 100 000.-

Üksus kajastab saldoandmikus aasta lõpul:

Konto	TP	TT	A	RV	Deebet	Kreedit
922000	800599				100 000	
922010	800599				-10 000	
922200	013001				300 000	
922210	013001				-30 000	

Kontorühm 923 Panditud varad

Kui üksus on kohustuste tagatisena pantinud põhivara, kajastatakse ~~hüpoteegi summa kontrol 911040~~ ja panditud vara soetusmaksumus ja kogunenud kulum kontorühmas 923. TP koodiga näidatakse laenu andja.

Näide.

Hüpoteegiga koormatud kinnistu soetusmaksumus bilansis on 80 000 000 ja aasta lõpuks kogunenud kulum on 12 000 000. Laenu lõpptähtaeg saabub 10 aasta pärast. Üksus kajastab aasta lõpu saldoandmikus:

Konto	TP	TT	A	RV	Deebet	Kreedit	Märkus
923000	800401				80 000 000		Saldo deebetis positiivse saldona, ei ole lubatud kajastada kreditis ega miinusega
923010	800401				-12 000 000		Saldo deebetis negatiivse saldona, muud variandid ei ole lubatud

Kontorühm 924 Muu informatsioon varade kohta

Kasutavad sihtfinantseerimist saanud äriühingud soovi korral, esitamaks andmed oma aruandeperioodi kasumi/kahjumi kohta juhul, kui sihtfinantseerimist oleks kajastatud netomeetodil. Näidatakse aruandeperioodil kasumiaruannet korrigeerivad vastavad tulud kontol 924000 ja kulud 924001 (miinusega deebetis) ning kasum/kahjum netomeetodi rakendamise korral kontol 924002 (deebetis, miinuse või plussiga vastavalt kahjumi või kasumi korral).

924010 Sihtfinantseerimise vahenditest soetatud põhivarade jääkväärtus – Konto riigi valitseva mõju all olevatele äriühingutele, kes ei amortiseeri sihtfinantseerimist põhivara soetuseks põhivara hinnangulise eluea jooksul, sihtfinantseerimise vahenditest soetatud põhivara jääkväärtuse kajastamiseks.